СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 250. Джерзі Ситі, Н. Дж., середа, 27-го жовтня 1937. VOL. XLV. No. 250. Jersey City, N. J., Wednesday, October 27, 1937. THREE CENTS

А.Ф.П. І К.П.О. ЗАДОВОЛЕНІ З ПОЧАТКОВИХ НАРАД

ВАШИНГТОН. — Перший день нарад представників Американської Федерації Праці й Комітету Промислової Орґанізації перейшов серед вступних переговорів, з яких виходило, що обидві сторони є склонні до уступок і мирної полагоди конфлікту. Заступники К.П.О. виявили навіть свого роду уступчивість, бо згодились на менше число членів конференції, хоч зпочатку обстоювали те, щоб конференція була більш „демократичною", себто, щоби було допущене більше число делеґатів.

ПОПИРАЮТЬ ЗАГРАНИЧНУ ПОЛІТИКУ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНГТОН. — Дехто почав явно критикувати президента Рузвелта за те, що він досі не застосував супроти Японії Акту Невтральности. Та „Нешенел Піс Конференс" є іншої думки. Вона передала секретареві стейту заяву, в якій дає признання адміністрації за те, що Злучені Держави згодилися взяти участь у нарадах Договору Девятьох Держав, які мають відбутися в Бельґії й на яких має бути вирішене, як далі поступати у справі подій на Далекім Сході.

За пацифістичні методи.

Згадана орґанізація, що має по краю 40 філій, є проти цього, щоб Злучені Держави вмішувались у війну. Але є за те, щоб держава змагала всіми засобами довести до цього, щоб у міжнародніх спорах рішали закони і справедливість. Можна обійтись і без війни, каже ця орґанізація, якщо мається до діла з розумними державними мужами.

ЛІМЕН ПРОПОВІДУЄ.

ОЛБАНІ. — Ґубернатор Лімен говорив до делеґатів „Нешенел Прічінґ Мішен", що релігія мусить іще раз урятувати світ від варварства і знищення. Казав, що якби так на світі панували справедливість і милосердя, то не булоб воєн і матеріялізму.

ЄПИСКОП ОБОРОНЯЄ ЯПОНІЮ.

НЮ ЙОРК. — Японці стали тепер заборчими головно тому, що навчились цього від тих, що творять т. зв. західню культуру. Так каже Генри Токер, єпископ протестантсько-єпископальної церкви, який жив у Японії 24 роки.

Дати змогу Японії розвинутись.

І є спосіб, щоб Японію вгамувати. Треба дати їй змогу територіяльно й торговельно розширитися. Значить, треба дати їй право чи можність на те, що собі здобули багато європейських держав. Треба трактувати Японію, каже єпископ, таксамо, як трактується інші краї. А це відноситься і до справ іміґраційних.

НАЗИВАЄ АМЕРИКАНСЬКУ ПАРТІЮ ПРАЦІ КОМУНІСТИЧНОЮ.

НЮ ЙОРК. — Суддя Магоні, демократичний кандидат на посадника міста, заявив, що доперва тепер зачинає властиву виборчу кампанію, підчас якої буде воювати фактами. В першу чергу він заатакував „Америкен Лейбор Парті". Він заявив, що її стейтовий голова, Луїджі Антоніні, вживає цеї партії на те, щоб стягати з робітників гроші на поширення комунізму в Америці й у світі.

Не мішати з робітничими орґанізаціями.

Магоні підкреслив, що згадана партія не є ніякою правдивою робітничою орґанізацією, а є тільки орґанізацією політичною, додатком до комуністичної партії, а робітничого імени вживає тільки на те, щоб ошукувати робітників. Ця орґанізація, казав Магоні, не має нічого спільного з правдивими робітничими орґанізаціями. Вона тільки хоче вимантити від робітників гроші на комуністичну пропаґанду.

Обороняє демократичну партію.

Магоні заявив далі, що демократична партія обороняє робітничі інтереси від 30 років і ще ніколи не брала на ту оборону ні одного цента від робітників. І так буде далі.

ШУКАЄ КРИМІНАЛЬНИКІВ МІЖ УРЯДОВЦЯМИ.

НЮ ЙОРК. — Томас Дюї, кандидат на окружного прокуратора, домагається, щоби повідбивати пальці ріжним урядовцям, що підлягають політиканові Албертові Марінелі, що є повітовим урядовцем, а тоді буде можна легко пізнати, що між тими урядовцями є багато осіб, котрі є кримінальними злочинцями, яких досі не діткнула законна справедливість.

З ОВІЄДА ЛИШИЛИСЯ ТІЛЬКИ РУЇНИ.

З міста Овієда, яке на самому початку еспанської революції попало в руки повстанців, а потім було окружене лівими військами, одначе не здавалося до самого останку, — тепер увільнене революційними військами; але 80 відсотків домів знаходяться в руїнах. З 70 тисяч населення лишилося лише 20 тисяч. Залога революційних військ, подібно як залога толедського Альказару, виявила в часі цеї облоги блискучу хоробрість.

ПІДВЯЗКА, ЩО ХОРОНИТЬ ПЕРЕД КОМАРАМИ.

Одній фабриці штучного шовку вдалося зладити підвязки, що хоронять ноги перед комарами. Завдяки деяким хемікаліям вони видають зо себе запах, між іншим гвоздиків, якого комарі не зносять. Можна теж мати запах проти іншої комашні. Нема сумніву, що на нові підвязки буде великий попит.

ПОЛІТИЧНИЙ ПІДПАЛ.

Велику сензацію серед поляків викликала пожежа в селі Рожкі-Земакі, високомазовецького повіту (середуща Польща). Вогонь повстав одночасно в чотирьох місцях і при сильному вітрі знищив майже ціле село з усім мертвим і живим інвентарем та цьогорічніми зборами. Кажуть, що під село заїхав був самохід і незабаром швидко відїхав, після чого на чотирьох кінцях села почало горіти. Нема сумніву, що пожежу спричинив підпал на підкладі політичних порахунків. Націоналістично - радикальне „АБЦ" стверджує, що в селі нема ні одного жида та що всі мешканці належать до польських націоналістичних орґанізацій. Поліція шукає винуватців серед ворожого партійного табору.

ОПРИШОК, ЩО ЙОГО БРАЗИЛІЯ ВЖЕ 7 ЛІТ ЛОВИТЬ.

Є в Бразилії загально відомий опришок „Лямпяо". Сім літ грабує цілі містечка і села в північних провінціях. Недавно щез на якийсь час у лісах на захід від Пернамбуко. Кілька місяців не було про нього нічого чувати, але недавно наспіла вістка з Мата Гранде, що Лямпяо розтаборився між Пернамбуком і Багією зо своєю бандою числом поверх 100 знаменито озброєних людей, внаслідок чого мешканці містечка масово втекли. Проти банди вирушив баталіон поліції. Очайдушність опришка дійшла до того, що він зробив умову з одною фільмовою фірмою і позволив себе сфільмувати. Заки довідалася про це влада, фільма була вже готова. Лямпяо дістав свій гонорар і щез у дівичих лісах. Він повідомив тільки фільмову фірму, що хоче бачити себе в кіні, але влада не позволила ніде висвітлювати цю фільму. Фільмовим робітникам він заявив, що є московського походження (батько москаль, мати індіянка), що скінчив т. зв. нижчу колеґію в Наталі та що має 11 жінок. Досі збудував 12 каплиць і фінансує шість шкіл.

ЗАМІСЦЬ ПРОПОВІДИ ЗВУКОВА ФІЛЬМА.

Лондонські часописи повідомляють, що в 200 англійських церквах наладнають уже в найближчих тижнях апарати звукових фільм. Підчас богослуження будуть висвітлювати фільми релігійного змісту. Звукові фільми мають заступити проповідь, хоча читання біблії та співи залишаться.

ЗДИЧАВІЛІ ДІТИ.

Недавно знайшли застріленого власника дібр, М. Чехович-Міхаловского, в його помешканні під Свєнцянами (Польща). Виявилося, що Чеховича застрілив робітник Павло Ґлюк з мисливської стрільби за намовою сина вбитого землевласника, Ярослава, та його доньки Евгенії. Обоє прирекли вбивникові нагороду 400 зл. і виплатили на завдаток 120 зл. Донька уможливила навіть вбивникові вхід до спальні свого батька, де Ґлюк теж його застрілив. По вбивстві діти загарбали 3,000 зл., що їх дістав убитий батько за проданий ліс. Здичавілих дітей та вбивника арештувала поліція.

ВТЕЧА НА БЕЗЛЮДНІ ОСТРОВИ.

В останньому часі багаті англійці з поспіхом викуповують безлюдні англійські острівці і платять за них від 1,000 до 20,000 фунтів стерлінґів. Анґлійські багатії міркують, що знайдуть на безлюдних островах безпечне пристановище перед повітряними нападами на випадок вибуху европейської війни. Дотепер багатії закупили 40 таких острівців в околицях побережжя Великої Британії.

ОСЕЛЯ З ЛЕДНЯКОВОЇ ЕПОХИ.

При археольоґічних розкопах над берегом Дону біля села Костенки відкрили хату леднякової епохи. Це обширна землянка з останками предметів з кости і кременя. На основі знаходів специялісти кажуть, що перед 30—35,000 років до нашої ери жили там люди. Дотепер у Росії не знайшли ще ніде таких деревляних осель. До села Костенки виїжджають спеціяльні проґульки визначних археольоґів. Дальші розкопи вияснять розміри осель людини з леднякової епохи і відкриють предмети, подібні до тих, що їх знайшли 80 років тому французькі археольоґи, відкривши таку оселю у Франції.

500-ЛІТТЯ ЦИГАНСЬКИХ МАНДРІВОК.

В Кошицях відбулося велике свято циганів, на яке прибуло коло 900 циганських родин. Цигани святкували 500-ліття перших циганських мандрівок з Індії до Европи. Міська влада і населення прихильно поставилися до циганів, які весело забавлялися при заставлених їжею і напитками столах. На закінчення відбувся у міських салях і на ринку великий циганський баль, у якому брало теж участь місцеве населення.

ПОЛІТИЧНЕ ВБИВСТВО.

У Вашківцях на Буковині хтось застрілив бурмистра цього міста, Дмитра Усатюка. Вбивство має без сумніву політичний підклад, бо Усатюк, українець, дістався на своє становище при помочі румунської влади, зробивши при виборах до румунського уряду компроміс з румунами і допустивши до міської управи в чисто українському містечку румунів.

ТРАҐЕДІЯ У БРУХОВИЧАХ.

Жінка різника Михайла Пенкалі пішла зо своїм братом Григором Поліщуком та сусідом до шинку Штамера в Борках Домініканських. Вечором підхмелене товариство, вертаючись додому, стрінуло різника Пенкалю, який почав докоряти своїй жінці, що має любчика. На цьому тлі дійшло до суперечки, підчас якої Пенкалю побили. Озлоблений Пенкаля побіг до дому, вхопив великий ніж і тяжко зранив свого шваґра Поліщука, який за годину помер. Вбивника арештували.

ШЛЮБ 90-ЛІТНЬОЇ З 19-ЛІТНІМ.

В Коломиї живе ще кріпка 90-літня Хана Зінґер, власниця великого майна, дуже вразлива сексуально. Цю її слабість постановив вихіснувати купець Борух Кантор. Намовив свого 19-літнього субєкта Браєра, щоб „оженився" із старенькою Зінґеревою. Сам дав їм шлюб у винайменій салі, бо в рабіна булоб підозріле. 19-літній чоловік жив із 90-літньою жінкою тиждень. За той час вимантив у Зінґерової 300 долярів і намовив її, щоб продала поле за 400 дол., після чого сказав їй забиратися до сина. Колиж тепер „чоловік" не хотів звернути грошей, Зінґерова і син віддали справу поліції.

НЕ ДОПУСКАЮТЬ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ ДО УНІВЕРСИТЕТУ

ВАРШАВА. — Варшавські високі школи опублікували висліди прохань студентів про приняття до університету. Виходить, що цього року польські високі школи так зіґнорували українських студентів, як іще ніколи передтим. В університеті Й. Пілсудского на 160 принятих на медицину студентів принято тільки 2 українців і 12 жидів. Така пропорція вдержана також на інших факультетах. Подань на приняття було кількадесять разів більше. Між українським студентством говорять, що справу приняття до університету поладжують уже самі урядовці секретаріяту, які червоним олівцем на поданні зазначують „українец", або „православний", а це означає згори, що „не принятий".

ПОЛЯКИ БАЛАМУТЯТЬ УКРАЇНСЬКУ ХОДАЧКОВУ ШЛЯХТУ.

ЛЬВІВ. — Заходами польського товариства „Розвою Східніх Земель" відбулась у Львові дня 17 ц. м. „парада": на той день скликано пару соток ходачкової шляхти, якої завданням, як це їм згори наказали ініцîятори цеї паради, було підкреслити культурні і політичні звязки з польською шляхтою. На параду прибуло значно менше число ніж сподівалися. Ця парада викликала гостру реакцію з боку тих українських ходачкових шляхтичів, яким зовсім не імпонує „шляхецьке" залицяння поляків.

ПІКАРД ОРВИНУВАЧУЄ ПОЛЯКІВ.

ВАРШАВА. — Бельґійський учений Пікард, який два рази підносився на бальоні в стратосферу, публично зробив закид польській науковій експедиції, яка також вибирається в стратосферу, що вона використала без його дозволу його пляни. Польські круги відповідають, що вони не використали його плянів, а виробили свої власні пляни будови бальона, з чого деякі уліпшення вони навіть опатентували.

ОСАМІТНЕННЯ СОВЄТІВ У ЛОНДОНСЬКІМ КОМІТЕТІ.

ЛОНДОН. — Ще ніколи Совєти не були політично так опущені, як під цю хвилю. Навіть Франція не попирає більше Совєтів у нарадах „комітету невтручування в еспанські справи"; її представник дістав припоручення від свого уряду не звертати уваги на вперті виступи Совєтів, які ніяк не хочуть погодитися, щоб обом еспанським воюючим сторонам уділити „воєнні права". В цьому комітеті слідне виразне зближення між чотирома найбільшими европейськими краями: Анґлією, Францією, Німеччиною й Італією.

ЯПОНСЬКИЙ ҐЕНЕРАЛ АРАКІ НАКЛИКУЄ ДО ВІЙНИ З СОВЄТАМИ.

ТОКІЙО. — Японський ґен. Аракі, який у свойім часі був міністром закордонних справ, а також командантом воєнної виправи, що підбила в 1931—1933 році Манджурію, публично заявив, що Японія повинна тепер безпосередньо заатакувати Совєти. Він говорив, що через комуністичну пропаґанду прийшло до теперішньої японсько-китайської війни. Японія мусіла вступити в ту війну, щоби перешкодити большевицьким плянам, які щораз глибше проникали в Китай. Він порівняв Совєти з восьмериком (октопусом), який у підступний спосіб захоплює світ. Проти нього світ повинен боротися, говорив Аракі. Він теж подавав раду, щоб до боротьби з комунізмом на Даледім Сході закликати Анґлію й Америку.

ЧУТКИ ПРО ПОВСТАННЯ В МАНЧУКУ.

ПІПІНҐ. — Ходять чутки, що в Манчуку вибухло повстання проти японської влади. Повстання викликали незадоволені монґольські провідники. Совєти твердять, що в повстанні взяла участь 100-тисячна армія. Японці заперечують ці вістки. Але фактом є, що велика частина японської армії вертається назад до Манчука. Деякі знавці далеко-східніх справ твердять, що це не є повстання в Манчуку, тільки Японія вважає, що її кампанія в Китаю добігає до кінця і вона готовиться до розправи з Совєтами.

ЗАМАХ НА ЖДАНОВА.

МОСКВА. — Лондонські ґазети доносять, що на найближчого співробітника Сталіна, Жданова, виконано замах. Його тяжко ранено. Про ближчі відомости цього замаху не відомо, бо совєтська преса про це вперто мовчить. Рівночасно з тим совєтська преса загальниково згадує про самогубство якогось високого червоного ґенерала, та про чистку, яку під цю хвилю переводять у балтійській фльоті.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and Holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАМИРЕННЯ, ЧИ БОРОТЬБА?

Коли пишемо ці рядки, в столиці краю засіли до стола представники зорґанізованого робітництва, щоб шукати способів, як закінчити ту боротьбу, що розгорілася вже надобре між Американською Федерацією Праці й Комітетом Промислової Орґанізації. Річ очевидна, що така боротьба є для робітників непожаданою, бо вона ломить спільний робітничий фронт, що змагає до поліпшення робітничої долі. Та боротьба ослаблює навіть ту політику теперішньої адміністрації, яка намагається йти назустріч багатьом робітничим домаганням. Вона теж не дає робітництву змоги користуватися як слід тими правами, які воно здобуло, головно в часі правління Рузвелта. Все те добре знає і відчуває кожний свідомий робітник. І все те, цілком певно, знають теж провідники згаданих вище головних робітничих орґанізацій, себто знають це в першу черґу Вилием Ґрін, президент А. Ф. П., і Джан Луіс, президент К. П. О. Та саме з цього, що ті провідники те все знають, приходить багато людей до висновку, що боротьба між А. Ф. П. і К. П. О. не є боротьбою за сутні справи, а є боротьбою особистою, боротьбою двох провідників, що змагаються за владу. Але чи це є так дійсно?

Які не булиб особисті аспірації Джана Луіса чи Вилиема Ґріна, спір між А. Ф. П. і К. П. О. є засадничий. Іде тут, як відомо, про те, як треба орґанізувати робітництво: за промислами чи за заняттями? І як би хто не критикував Луіса за його методу боротьби, то мусить визнати, що тепер можна ствердити, що є дійсно такі промисли, де можна і є вказане орґанізувати робітничі юнії за промислами. Иде тепер про те, чи треба доконче доводити до цього, щоб існували дві такі орґанізації як А. Ф. П. і К. П. О., чи може можнаб таки перевести певні реформи в самій А. Ф. П. і вдержати одну головну і провідну робітничу орґанізацію в Америці. А далі йде ще про те, чи треба в такім випадку, коли годі булоб ті дві орґанізації погодити і зіллятн в одну, тим двом орґанізація далі вести таку боротьбу, яка загал робітництва деморалізує.

Певно, що булоб краще, якби у Вашинґтоні прийшло до згоди між А. Ф. П. і К. П. О. Але й не треба брати справи траґічно, як до цеї згоди там, чи деінде, не прийде і як треба буде погодитися з тим, що маємо дві головні робітничі орґанізації. Як би А. Ф. П. була виявляла більшу активність і не була, як на теперішні часи, законсервативна, то не булоб К. П. О. Правда, що суперництво, яке повстало між А. Ф. П. і К. П. О., внесло з одного боку заколот у робітничі ряди, але з другого боку воно заставило ставати у зорґанізовані ряди міліони таких робітників, які перше в них не були. Боротьба, яка зчинилася між А. Ф. П. і К. П. О., вічною не буде. І треба вірити, що розум, такт і час її зліквідують. А робітництво пізнає, що й орґанізування робітників це важка і скомплікована проблема.

ІДЕЯ І ЇЇ ВИЗНАВЦІ

Під таким заголовком поміщено статтю Д. Штикала у львівським тижневику „Голос". Знаходимо там такі думки:

Ідея, що опромінює.

Життя творців життя завжди опромінює й очолює якась велика пристрасть та ідея. Творці життя завжди є визнавцями якоїсь героїчної віри, релігії, ідеольоґії, світогляду, з яким згоджується — гармонізує їх світовідчування і світорозуміння.

Людина живе на світі і дивиться на світ. Отже кожна має якийсь погляд на світ, якийсь **світогляд.** Вкупі з духовим і фізичним розвитком людини розвивається також та кристалізується її світогляд. На означеному рівні всестороннього розвитку людини оце скристалізування її погляду на світ проявляється звичайно в тому, що вона стає визнавцем якоїсь уже існуючої релігії чи ідеольоґії. (І лише виняткові та дуже нечисленні одиниці творять нові релігії чи ідеольоґії).

Доба вір, боротьба ідеольоґій.

І саме наш час, доба, в якій живемо, є добою вір, є часом боротьби ріжних ідеольоґій, що намагаються заволодіти душами й тілами міліонів та різьбити життя на свій образ і подобу.

І якраз у нашім часі такою ідеольоґією, яка щораз вище підносить свій гордий і побідний прапор понад цілим широким світом, є ідеольоґія новітнього націоналізму.

Що таке ідеольоґія?

Щож таке ідеольоґія?

Ідеольоґія — це уклад засад (система принципів) і цінностей, що встановляють відношення людини до світу, існуючого в дійсності й існуючого потенціяльно в ідеї чи в ідеалі. Ідеольоґія каже нам, як маємо відчувати й розуміти світ і життя, що існує довкруги нас, та які ідеї й ідеали маємо визнавати, які цінності цінити, якого світу, якого життя бажати і як до його світу змагати. Ідеольоґія — це вповні скристалізований всеобіймаючий світогляд людини, це її віра, її релігія.

Ідеольоґія націоналізму.

Кожна ідеольоґія має у своїй основі ідею нації, як найвищого діючого у світі чинника, „живого закону світу" — за висловом великого італійського революціонера, патріота Джузепе Мацціні. Націоналістична ідеольоґія розуміє життя людства як відвічне і довічне змагання націй поміж собою за силу, розріст і могутність.

Ідеольоґія, програма, тактика.

Ідеольоґія накреслює перед людьми далеку, найвищу й остаточну мету, до якої каже їм змагати. Ідеольоґія змальовує у загальному й засадничому окреслений образ світу і життя, за встановлення, за здійснення якого каже їм боротися.

Цей загальний і засадничий образ ніколи не перестарюється. Іншими словами: він є завжди актуальний, повсякчасто свіжий упродовж багатьох століть і тисячоліть людського життя. Він є вічний.

А **програма,** що випливає з ідеольоґії, замикає в собі цілу низку наявних (конкретних) засад та вимог, які вже вповні і цілком виразно окреслюють, чого хочуть визнавці означеної ідеольоґії в означеному часі і місці.

З програмою є тісно й нерозривно звязана **тактика,** цебто способи і засоби діяння для здійснювання програми, а в дальшому і тимсамим ідеольоґії.

Ідеольоґія, програма, тактика! Вічна й найвища ціль, узмістовлена й уосіблена у великій ідеї, існуючий і бажаний образ життя в окресленому часі та місці, і ясний шлях, збудований із ясних вимог. Цей шлях веде непомильно до встановлення бажаної життєвої дійсности та безупинно наближує до далекого ідеалу, що як сонним полум'ям дороговказом горить почерез простори і темряву віків.

Каменистий шлях до ідеї.

Шлях до здійснювання ідеї ясний, але далекий, твердий і каменистий.

Особливо тяжкий цей шлях до здійснювання великої національної ідеї, і це передівсім на тому ступні її розвитку і на тому етапі, на якому ця ідея означена як **національна визвольна ідея.**

І ті, що ступають на цей шлях, мусять собі все це ясно і твердо усвідомити. Вони мусять горіти отим непереможним бажанням іти дійти до задуманої і праґненої цілі, мусять мати відвагу станути око в око всім перешкодам і загрозам, мусять мати волю і силу їх побороти. Для них, врешті, мусить бути тільки одно страшне: не страшно впасти знеможеному чи побореному на якомусь-там етапі на шляху боротьби за дорогу ідею, а тільки страшно зневіритися й у своїй огірченій та безсилій зневірі опльовувати та опоганювати свою недавно найвищу надію.

Маєстат ідеї.

І тому великий німець Ф. Ніцше кличе: **Бережи свою найвищу надію!**

І тому першим і найважнішим обовязком кожного визнавця великої ідеї є завжди покірно схиляти своє чоло перед її маєстатом і не взивати її імени надармо. А прицьому повсякчасно твердо памятати, що тільки ділами нашого життя, гідними ідеї, що в неї віримо, засвідчуємо їй нашу вірність. Бо без діл усяка віра є мертва, а свідомі діла визнавця суперечні з його вірою кричать завжди про те, що це визнавання нещире, що воно є облуда і брехня!

Люди грішать, падають, помиляються, встають, знову падають і знову підіймаються на свому життєвому шляху. Але велика ідея мусить завжди стояти високо на своїх верхинах: понад зневіри, заламання, вольні і невольні помилки і гріхи людей.

Вічність великої ідеї.

Бо люди живуть і перемиинають, великая ідея є вічна. Вона із своїх висот палає почерез віки як вогнистий дороговказ. Вона гукає крізь століття як безустанний поклик і визов. І скорше чи пізніше цей визов падає на геройські душі що доросли до нього. І скорше чи пізніше тріюмфує невмируща во віки велика ідея. Майже чотириста років тому один із найбільших еспанських володарів, король Карло V., що то за його панування величезна еспанська імперія, в якій „не заходило сонце", дійшла вершка своєї могутности, кинув своїй нації безсмертний приказ-заповіт: **„Як побачите в бою, що паде мій кінь і моя хорухва, піднесіть перше їх, а щойно потім мене".**

Чотири віки проминули й еспанська нація, якраз у наші великі дні, здивувала і полонила світ прекрасним та безсмертним вицвітом свого геройського духа: Альказаром! Тим самим Альказаром, на якого подвірю стоїть памятник Карла V., а на цоколі цього памятника вириті його прекрані безсмертні слова.

Ці слова сьогодні, по віках, зродили безсмертних оборонців Альказару, в промові до яких вожд відродженої Еспанії, ґен. Франко, назвав їх „надією і потіхою Еспанії", що „збудували нову Еспанію та поклали підвалини під нову імперію" еспанської нації.

Отож віра у велику національну ідею і всецілo віддана служба цій ідеї поодиноких людей та поколінь творить упродовж століть незнищильний капітал геройства і посвяти, творить **геройчну традицію** нації, запоруку її безсмертности.

В одній із своїх „варварських од" великий італійський поет Дж. Кардучі прекрасно підхоплює це, звеличуючи одного з найбільших героїв Італії, Иосифа Ґарібальдія. Він каже, що Ґарібальді „зродився з історії"; **„з громадянської традиції Італії"** виросла „ця тверда ліґурійська відвага". Ця відвага „спирається на чесність"; вона **„здиблена у висоти і з ідеалу бере своє горіння".** Його „Львине серце" що „якоюсь таємною дрожжю дихає проти варварів і тиранів", відбивається в красі його батьківщини та безупинно кружляє **„біля могил і мармурових памятників героїв".**

„Земля і мерці" — на цій підставі спираються підвалини націоналістичної ідеольоґії.

Могили героїв — це джерело звідки нація черпає все нові й нові сили до життя. Бо це могили тих, що їх життя пропадало у пламенному горінні до великої ідеї, яка здійснюється в безсмертних чинах своїх визнавців.

Хай твої думки та вчинки будуть так приготовлені, щоб ти кожної хвилини міг покинути життя. — Марк Аврелій.

ВЗИВАЮТЬ ЧУЖОРОДЦІВ КООПЕРУВАТИ У СПРАВІ ПЕРЕПИСУ

Посадники міст по всіх сторонах Злучених Держав відкликаються на зазив адміністратора Джана Д. Біґерса про кооперацію при переписі безробіття та творять міські комітети у головних громадах по цілім краю. Сотки листів і телеґрам уже одержано від посадників та дальше постійно напливають до бюра адміністратора перепису. Комітети посадників допоможуть адміністрації одержати інформації до перепису безробітних.

Адміністратор Біґерс підніс, що правдивий образ про стан безробіття можна дістати тільки тоді, коли всі цілковито та частинно безробітні люди дадуть повні й правдиві відповіді на питання уряду. А що маємо міліони чужомовних людей у цій країні, а серед них, як відомо, велике число безробітних, — каже Дж. Д. Біґерс — то дуже важно, якщо ті чужородці зрозуміють правдиву ціль перепису та без вагання чи страху виповнять реєстраційну картку і вишлють її на свою місцеву почту.

Адміністратор перепису, Дж. Д. Біґерс, завізвав кожного посадника, щоби покликав до свого комітету репрезентанта чужомовних груп своєї громади; а де знаходиться відповідне число чужородного населення, там треба зорґанізувати чужомовний підвладний комітет з представників кожної важнішої чужородної групи у громаді. Ці підвладні комітети мають достарчити перекладачів для помочі чужомовних безробітних людей при поданні відповідей на питання, які вимінено на рапортових **картках.**

Рапортові картки перепису безробітя будуть роздані по всіх домах постійними листоношами в дні 16. листопаду. Ці картки треба виповнити та віднслати до суботи, 20. листопаду. На картках подано чотирнадцять питань. Для чужородців має особливу вагу те, що там нема питання відносно громадянства, з чого могли би повстати непорозуміння або які непримеюности для чужородного населення. Інформації не будуть ужиті на слідство, оподаткування, провірку громадянства ані на ніяку іншу ціль, що могло би пошкодити безробітній людині, а окремі відповіди одиниць не будуть ніде публиковані.

Ухвалений конґресом перепис принесе потрібні інформації, на підставі яких будуть ділити безробітних на групи відповідно до віку, географічного положення й індустріяльної праці. На випадок частинного безробіття правдива відповідь на запит також подасть інформації про загальний життєвий стан родин, що повинно послужити на сформування дальших плянів допомоги в ріжних секціях тутешнього населення.

І. Ткач.

З НОВОЇ ШКОЛИ

Стара, поморщена бабуся наложила на свій ніс подвійні окуляри. В її сухих та тонких руках біґають, ніби живі, два блискучі дроти і наче пожирають грубу, чорну нитку.. На отоманці сидять праворуч дві кучеряві близниці, а ліворуч сидить старший хлопчик, що вже ходить до школи. Всі вони не зводять своїх цікавих очей з бабусі. Либонь бабуся розповідає їм байку про страшних розбійників, або про татар, та діти слухають оповідання, що аж порозззявляли роти. Аж в одну мить відчинилась одна половина дверей і в середині кімнати зявилася в чорному плащі якась гожа та певна себе молода жінка, або дівчина, понад двацять років.

— Називаюся Марія Кльомбіцька, іменована на цю посаду вчителька — озвалася дзвінким, рівним голосом, поставила руку на клуб, а ліву ногу висунула трохи вперед і дивилася великими сірими очима то на бабусю, то на дітвору.

Старушка прохала гостю сідати та впевняла, що незабаром прийде її син, що є управителем цієї школи. Гостя не сідала. Скинула з себе плюшовий плащ, притулилася до печі широкими плечима, дивилася критичним оком у велике зеркало, що висіло на протилежній стіні, трохи стягнула брови, а згодом сказала:

— Сюди приїхала я просто зо Львова. Оповідали мені по дорозі, що ваш син є дуже суворий у службі та забагато вимагаючий.

Бабуся перестала плести панчоху, подивилася зпід окулярів довгим поглядом на відважну гостю та спитались:

— Так вам казали?

Нова вчителька наче не чула питання. Вона втулила голову в рамена, прижмурила очі і з якоюсь насолодою дивилася на себе. Потім звернулася цілим своїм тілом до бабусі та заговорила переконливо:

— Ніякої суворости не боюся, прошу пані. Я є дуже здібна вчителька та маю в шкільній кураторії неабияке поперття. Горе тому, хто відважився б стати мені на нагніток.

Останні слова сказала з ноткою якоїсь потуги, а в широко відчинених зіницях блиснув якийсь дивний вогник. Дітвора притулилася до бабусі та пильно дивилася на незнану паню. В сухих руках бабусі швидше запитлювали блискучі дротики, а на чолі порушилися живо зморщки.

— Зрештою, що ніби таке управитель двоклясівки? Який він великий пан? Ніби що саме може він мені зробити? Я зовсім таких панів не боюся! — гороїжилася під піччю вчителька, прищурювала очі і глумливо посміхалася.

— То ні вовк, ні тигр, а звичайний собі чоловік, прошу пані, і нема ніякої причини його боятися — озвалася трохи немило діткнена бабуся і здила кожне слово наче крізь густе ціділко.

Вчителька затиснула свої вузькі нашмінковані уста, довго дивилась на стару селюшку. Опісля, наслідуючи голос бабусі, спиталась:

— Чи пані не вміє говорити урядовою мовою?

Бабуся раптом перестала плести панчоху. Зняла швидко обидві пари окулярів і сміло дивилася ясними очима на свою гостю. Нарешті прижмурила очі і сказала лагідно:

— Вмію, дитинко. Якщо буду вашою гостею, тоді будьте певні, що хоч ви можете бути моєю внукою, говоритиму у вашому домі вашою мовою, щоб тим чином пошанувати ваш дім та не нарушити звичаю чемности. Так, дитинко, вчили мене колись у старій школі.

Бабуся наділа дві пари окулярів і знов білі сталеві дротики забігали в її худих руках. Вчителька трохи зніяковіла і легко почервоніла. Хотіла щось відповісти, але в тій хвилі зявився шпакуватий чоловік середнього віку.

— То може управитель школи? — спиталась нова вчителька.

А коли дістала запевнення, що так, вимовила своє назвище та стала лементувати:

— Біттеся Бога, пане! Прошу лише подумати собі: зо Львова і в таку діру кинули мене. Але я тут довго не буду. Ніяк не буду! Я маю поперття у самого візитатора. Мене мусять незабаром забрати з цієї діри десь принаймні до семикласівки в якомусь місті.

Управитель слухав терпеливо чванливих слів своєї нової незнаної товаришки. Згодом запросив її до канцелярії на конференцію, бож завтра науки і зачав давати їй практичні вказівки.

— Алеж усе це я знаю, пане директоре! — перепинила новоспечена вчителька. — Яж з нової школи. Всі нові програми маю в пальцях і на них я вихована. Всіх старих та взагалі старших учителів повинні вислати до загального складу, бож вони виховані на старих нездалих методах і до нової школи зовсім не надаються.

Управитель затягнувся глибоко димом, подивився критично на вчительку з нової школи й закінчив:

— Якщо ви, пані товаришко, всезнайко, то тимсамим перестаю давати вам далі якінебудь вказівки.

— — — — — — — — —

Точно за місяць приходить управитель до нової вчительки на госпітацію. Від самого початку на перервах чванилася вчителька:

— Мої діти в першій клясі прекрасно пишуть і читають, пане директоре. Поступ у клясі неабиякий.

Управетель школи всміхався потурливо й одобряюче похитував головою. Тепер, увійшовши до кляси, зайшов до задньої лавки і казав вести лекцію далі. Діти читали з таблиці хором прекрасно. Потім читали з книжок, наче вправний дяк псалтиру.

— Чи не зашвидко гоните з матеріялом, товаришко? Цеж перша кляса — сказав управитель.

— Мій попередник ліз як черепаха. Доволі вже того! Чомуж мені сидіти на одному й тому самому місці, якщо дітвора вже вміє? Нові програми наказують все дітям давати щось нове.

Управитель покрутив сумнівно головою.

— А тепер дозвольте, що я питатиму дітвору.

Ходив між лавки, сідав біля дітей, гладив їх по головках і вказував на поодинокі слова у букварі то тут, то там. Загальна мовчанка. Управитель уживав ріжних утертих метод. Крім двох найздібніших дітей ні одна дитина не вміла прочитати слова. Не вміли теж писати.

— Може мене бояться діти, товаришко. Питайте, будьласка, далі самі — запропонував управитель.

Питала. Діти не рушили з місця. Вчителька злостилася, тупала ногою, грозила...

— Доволі! — озвався згодом управитель школи, приступив до вчительки і шепотом сказав: Тепер вже хіба дозволите, товаришко, мені, вчителеві зо старої школи, показати вам, як саме треба вчити, щоб з науки була якась користь.

Не ждучи згоди й відповіди вчительки, управитель школи приступив до лекції від тієї букви, звідки зачала вчити вчителька. Вчителька приперлася плечима до печі, витирала хустиною спочене чоло і загризала свої вузькі, червоні уста...

— Ви, пані, найцікавіша жінка, яку я колинебудь стрінув!

— Таж ви мені те саме вже вчора говорили!?

— Ах, то вам, пані, я це говорив?

Не має приятелів.

— Чи маєш багато приятелів, Юрку? — питається батько синка.

— Ніодного.

— А то чому?

— Бо знає тато... тих хлопців, які мене бють, я не можу стерпіти, а ті знову, яких я бю, не люблять мене.

Злобний.

Жебрак не уступається зпід дверей. Пані дому не може собі дати з ним ради.

— Якщо ви не вступитеся, закличу негайно свого чоловіка! — каже вкінці.

Жебрак кпить собі:

— Вашого чоловіка? Я знаю його. Це той, що вчора мені говорив: Уступіться, бо як ні, то закличу зараз свою жінку!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„БИЙМО ВОРОГІВ, АЛЕ ДІЛАМИ".

Під таким заголовком написана редакційна стаття „Свободи" (ч. 234), як відповідь на надісланий допис і лист від одного дописувача. Завваги, пороблені в цій статті, є слушні. Так, дорогий і невідомий мені дописувачу. У всіх нас кипить ненависть до ворогів за їх злочинні поступки на нашій землі. І всі ми хотіли б висказати ті свої негодування, і то нераз найлайливішими та найбруднішими словами. Але чи це нам поможе, а ворогам пошкодить? Тому слушно сказано в статті Свободи: **„Від гострих слів, лайки і резолюцій вороги не хотіли розлітатись. І тепер не злякаються вони лайливих слів. Але нанесе їм ляк український чин".**

Дорогий читачу й дописувачу! Ми з лютости до ворогів нераз витрачуємо багато слів і енергії надаремно. Вже час це пізнати. Ми вже не діти, а дорослі люди. Вже час зрозуміти, що самим співанням „Ми гайдамаки" — гайдамаками-борцями не будемо. Подивімся на наших братів і сестер за морем у рідним краю. Там ненавистю до ворогів дихають батьки і матері по втраті синів, що погинули в боротьбах з ворогом на фронті, або повисли на ворожих шибеницях; там ненавистю дихають мами і батьки, що їх дітей не вчать рідної мови й молитви і кажуть учитися ворожої мови й історії; там горить жадоба пімсти за братів, і сестер, що караються по ворожих тюрмах; там і малі діти люті на дітей ворогів, що їм, маленьким, допікають до живого за їхнє українство. Там є ненависть до чужих жандармів і чужого війська. Але ту ненависть вони маніфестують тим, що організуються, що потайки по хатах своїх дітей учать рідної мови й історії; що дають тяжко запрацьовані сотики на свою ґазету чи книжку; що підпирають те, що готує новий наш зрив до волі.

А тут ми звикли пустомельством і криком виливати свою злість на ворогах та хвалитися, які то ми „великі" патріоти. Нераз доводиться нам бачити, як то збереться на салі кількадесять людей тай бють язиками ворога, що аж стіни тріщать. Але, приглянувшись тим людям ближче, часто побачимо, що вони не належать до ніякої української національної організації та не дають на національні ціли нічого, або дуже мало. Ось такий „патріот" часто кричить, розпинається, паплюжить ворогів найогиднішими словами, кулак підносить з лютости на ворога, але його діти не ходять до рідної школи, а часами не вміють навіть молитися по свому, бо й до церкви не ходять. Такий крикун не хоче знати навіть про таку рідну організацію як У. Н. Союз, не купує своєї ґазети, книжки і не дає цента на Рідну Школу, чи інвалідів, маючи на те все звичайно таку вимівку: не дам, бо там усюди шахраї, злодії, запродавці, що нас ворогам продають.

Ми також думаємо, що наші протести, навіть і на більшу скалю, це вже велике діло, яке може застрашити наших ворогів. Ми зійдемося, запротестуємо, ухвалимо резолюції протесту, пішлемо їх у свою пресу, а потім самі це прочитаємо і тішимося, що велике діло ми зробили, що ми „патріоти". Так, протести конечні й добрі, але тільки для заманіфестування своєї сили, себто коли ними даємо матеріяльну та моральну піддержку нашому Рідному Краєві. Одначе з протестами мусить бути получена позитивна праця, організаційна, освідомлююча, яка привчає наших дітей нести нації поміч у її визвольних змаганнях.

Я певний, що редактори „Свободи", пишучи свої завваги, не мали на думці образити невідомого мені дописувача. І знаю, що не зо злої волі, ані зо злоби наші свідоміші одиниці виливають своє огірчення на ворогів гострими, лайливими словами. І я пишу не зо злоби, коли теж тверджу, що годі годувати себе і загал лайками в пресі чи на вічах і концертах.

Вчім наш нарід Франкової витревалости і Тарасового завзяття. Франко працював 45 років по 16 годин денно. І кликав до нас: сто раз упадь, а сил не трать; хоч пропадь, але не зрадь! А як подасися, не устоїш, захитаєшся, як тінь пропаде крівава праця багатьох поколінь. Цього нам держатись, памятаючи на Шевченкові слова: „Свою Україну любіть, любіть її во время люте, в остатню тяжкую мініту за неї Господа моліть!" Ті наші ґенії вказали нам шлях праці й боротьби, а не пустомельства і кивання ворогам пальцем у черевику.

В нас, у кожній майже громаді, є люди, одиниці, впрост хорі, яких нічого не задоволить, у яких усе, що не по їхньому, це недобре. Ці люди мусять виливати свої лайки на святах, не минаючи навіть таких, як свято Шевченка, Франка, Першого Листопаду і т. п. Тут вони все на когось нарікають, усе на когось жаліються, і то як не на ворогів, то на своїх, мовляв, „панків", а то й на поважні наші організації, що „з нас шкіру деруть". І все це роблять в імені „Неньки України"! Такі люди, нераз напів анальфабети, мають себе за „глибоко" вчених. Вони в громаді все перші до слова, до бесіди, до крику і лайки, себто до всього, тільки не до роботи і жертви. Через них багато громадян не хотять навіть приходити на збори чи імпрези, бо, кажуть, „ми вже чули того горлатого, що нам мандиґи гне!"

Такі горлачі, коли зближається Листопадове Свято, свято Шевченка, чи інше, завжди пхаються в бесідники і через них багато людей не мають охоти приходити і на такі імпрези.

Такі горлачі звичайно все мають когось „зрізати", обчорнити, оббрехати, а все для Неньки України. Вони нарікають, що наші провідники це „панки", що тільки дивляться на гроші; що наші співаки, музики, редактори, урядники Союзів, дяки, попи, диригенти — це не патріоти, бо нічого даремно не роблять, хоч кожний може провірити, як то наші артисти, композитори, поети, письменники, музики, співаки, видавці, редактори, вчителі, організатори з голоду й холоду гинули, а й тепер гинуть та на сухоти мруть.

Коли такого крикуна вибрати до уряду в товаристві чи громаді, то він обовязків не сповняє, а тільки своїми безладними й хлополапськими кличами приводить товариство, чи громаду до сварок, ґрупових роздроблень, а вкінці й до упадку.

Тільки розсудна бесіда, розумний провід у громаді чи в товаристві, мудра думка і мудре слово науки, враз з працею можуть нас скріпити, а ворога ослабити. Виростім уже з пустомельства, демагоґії і дешевенького патріотизму на словах. Берімся до діл! Виробім свідоме громадянство, щоб уміло витревати в організаціях і ці організації скріплювати прикладом своєї праці і жертвенности. Дбаймо про свою молодь, щоб не пропадала для нас. Дбаймо про рідні школи, щоб там була маса наших діточок, щоб наші вчителі мали належне вишколення і належну платню. Дбаймо, щоб наші діти і доростаюча молодь горнулися до наших товариств, організацій і церков. Учім їх своєї мови, пісні й молитви. Не дурім себе й цю невинну молодь дурними фразами, а провадьмо її шляхом правди й любови до свого. Колиж хто любить свій рід, свою землю, свою історію, традицію і прабатьківську славу; коли хто знає нашу історію й наші тяжкі зусилля до життя, і погані ворожі інтриґи, звернені на загладу цього життя, то такий ворога певно зненавидить і буде з ним боротись та підпомагати тих, що є проти нього. Особливо не можна дурити молодь, годуючи її патріотичними фразами і лайками. Ведім себе й своїх дітей шляхом, вказаним нам нашими героями, які не словами, а своєю смертю зазначували свою любов до України. І тим завдавали ворогам страху. Хай перед нами буде клич пластовий, руханки проф. Боберського: „Не лебедіти, але стреміти! Ділами, не словами!

о. Степан Мусійчук.

Бережися понурих людей, сухих і спокійних. — Юлій Цезар.

КНИЖКА — ПРИЯТЕЛЬ.

Коли в твою душу часом смуток ляже,
Коли в твою хату загляне журба,
На те є лікарство, що скоро поможе:
Це книжка — розрада для тебе одна!

Книжка твій приятель найкращий на світі.
Знай, що добра книжка до ціли веде,
Книжка ум просвітить, темноту поборе
Та вкаже дорогу на життя нове.

Колиб ти заглянув щиренько до книжки...
Вона все говорить тобі до душі:
Так якось тепленько, так якось солодко,
Що стають відразу тобі кращі дні.

Книжка — твоє світло! Книжка — твоя сила,
Тож приноси в хату книжку в добрий час,
Щоб вогонь просвіти в серці підпалила,
Щоб часом без книжки навіки не згас.

Микола Горішний.

АВСТРАЛІЙСЬКІ ЖІНКИ

В австралійській пристані Мелборн будують великий памятник. Буде це маяк, що вказуватиме дорогу кораблям серед ночі. Памятник присвячений жінці, що поклала величезні заслуги для розвитку Австралії. У 1835 р. виїхав з Анґлії корабель „Вікторія Ребека" із 100 жінками. Вони їхали на поклик англійського уряду — поклик незвичайний. В Австралії жили анґлійські кольоністи засудженці; там не було жінок. Анґлійці, що вміють знаходити завсіди нові засоби падаґоґії, рішили, що коли такі заточенці оженяться, жінки можуть мати величезний моральний вплив на їх життя і працю.

У невідоме.

Анґлія й досі має забагато жінок. Та перша сотня, що зголосилася ділити недолю людей з непевними характерами, складалася з жінок ріжної вдачі. Були там такі, що шукали бурхливих пригод після самотнього, знудженого життя, були й дуже вбогі, що боролися з нуждою, були і жінки з серцем, готовим до самопожертви, — кандидатки на місіонарки та черниці. Корабель, що їх віз, мусів боротися з морем підчас довгої подорожі, бо треба було обїжджати Африку і перерізувати аж три океани. При кінці 1835 р. він був уже недалеко австралійського берега, але мусів обїхати ще острови та затоки „Великої Барієри". Це були ще два дні їзди, коли нараз прийшла страшна буря. Буревій кинув кораблем об підводну скелю, вода почала вливатися до кабін. Спустили рятунковий човен, але жінки не мали сміливости скакати до води. Тоді одна з них, молода дівчина Валерія Батман, проявила незвичайну сміливість та енерґію. Вона не тільки перша скочила в човен, але своєю палкою промовою заохотила інших піти за її прикладом.

Новітнє місто.

Двацять одна дівчат плили під її проводом два дні серед розбурханого океану. Батман уміла підтримувати свої товаришки на дусі бадьорим словом та рішучим прикладом. Коли буря затихла, вони плили вже спокійно, здисципліновані, до своєї нової батьківщини. Після тижня плавби, 23. грудян 1835 р., появився перед їх очима австралійський беріг. 19 дівчат доплили туди щасливо; дві згинули в дорозі, як морячки, коли напинали вітрила. На тому місці, де вони причалили, стоїть нині величезне місто із хмародерами та фабриками. Тоді була це дика мальовнича околиця. Дівчата, які приїхали сюди, мусіли жити у гірських печерах. Жили вони якийсь час власними харчами і навчилися користати з великої скількости овочів, що росли там дико. Але ніяких білих чоловіків не знайшли.

Дикуни та білі.

Тут ждали їх іще прикріші несподіванки. Дикуни — місцеві мешканці відкрили їх і почали на них нападати. Боронитися перед ними було неможливо. Тоді Валерія Батман виявила неабиякий хист дипльоматки, заключивши з ними мир. Умови миру не були легкі: одна з анґлійських дівчат мусіла зробити з себе жертву та вийти замуж за провідника дикунів. Інші могли занятися працею на ріллі. Так жили вони самітно серед пралісів. Аж одного дня почули стріли з рушниць. Це був доказ, що недалеко є десь білі люди, які йдуть відкривати та завойовувати цю невідому землю. Дівчата почали їм іти назустріч.

Кубло міліонерів.

Їх зустріч була неймовірно радісна. Відділом білих людей проводив молодий, кремезний красунь. Валерія кинулась йому на шию, розплакавшися з радощів. Велитень здивувався, почувши рідну мову. Його товариші не могли зрозуміти, звідки тут узялися молоді землячки. Вони мусіли оповісти їм свою небуденну пригоду. Валерія Батман вийшла замуж за провідника австралійських піонірів. Її товаришки стали подругами інших парубків. Так повстала перша оселя на місці, де почало розвиватися місто Мелборн — пізніше кубло міліонерів.

Корабель „Вікторія Ребека" не пропав на морі. Вітри занесли його до інших островів і його пасажири висіли на „Болс Пірамід". Корабельний священик дав шлюб кільком новоженцям і так повстала нова перша поселенська громада. 27 років пізніше відкрив її новий корабель, що випадково пропливав туди. Тоді жили вже там 273 особи. Все те заслуга одної сміливої жінки, Валерії Батман.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Член 351 від. — Зверніться до того натуралізаційного офісу, де Ви ті папери дістали, і старайтеся дістати дуплікат перших паперів.

М. Д., Бофало, Н. Й. — Помиляєтесь, коли пишете, що ми не вказуємо народові шляху до визволення. Дбати про освіту, підпирати свої школи, свої кооперативи, свій промисл, свої видавництва, свої ґазети, своїх купців і промисловців, свій театр, своє мистецтво і т. п. — це значить скріпляти свою силу. А як разом з цею силою ще піддержуємо в масах такого революційного духа, який не дає нації привикати до ярма, до чужої влади, тільки підготовляє її до нового зриву, потрібного до нового відродження нашої держави, то це значить, що виконуємо державно-творчу роботу. Церква це важний, дуже важний чинник. Але не можна йти аж так далеко і твердити, що повстання української держави буде залежати від того, чи ми станемо православними, чи католиками.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Ukrainian Press Service (UPS)

(Комунікат).

У вересні 1937 р. засновано в Ню Йорку українське пресове-пропагандне бюро під назвою **Українська Пресова Служба** (37 East 42nd St.).

Потреба відповідної пропагандної праці, якій за підставу служив би терен Нового Світу, а яка вимагає посилення особливо під теперішню пору важливих міжнародних ускладнень, знайшла свою реалізацію. **Українська Пресова Служба** буде виконувати цю працю при помочі українських пропагандних агенцій в інших державах та широко розкиненої сітки заграничних кореспондентур. Вона служитиме для цілей консолідації тих агенцій.

Українські землі, що їх сьогодня посідають чотири державі, Польща, совєтська Росія, Чехословаччина й Румунія, не є землями тих держав. Вони є частинами України, якій на долю припало бути поневоленою впродовж кількох віків та яка своє самостійне державне існування позначила в 1920-тих роках. Ці землі належать до українського народу, що живе на них більш як 47-міліонною компактною масою, й були загаданими державами насильно від нього забрані. Український нарід не погоджується зо станом окупації його рідних земель і веде завзяті змагання за своє державне визволення.

Оце є заложення, на якому мусить опиратися всяка українська пропагандна праця, на якому теж буде опиратися праця **Української Пресової Служби.**

Не менше важливим завданням **Української Пресової Служби** буде ширення відомостей про правдиве положення на всіх українських землях. Вважаємо, що чужий світ повинен знати про те, що сьогодні ввесь український нарід довершує свою організацію біля великих національних ідей та непохитно йде за могутніми кличами до своєї мети: самостійної держави. Що йому присвічує ідеал сильної й вільної нації. Що він дорожить своєю традицією й на зразках своєї славної минувшини сталить свої сили. Що сьогодні він представляє собою підготовану силу, яка зможе у відповідний момент успішно протиставитися своїм окупантам та відновити українську державу.

Маючи на увазі невдачі та розчарування, якими в минувшині покінчилися всі союзи українського народу з усякими державами, особливо з теперішніми окупантами України, **Українська Пресова Служба** в своїй праці підчеркуватиме, що український нарід завсіди буде відкидати всі ті пропозиції, що їх змістом буде торг, на підставі якого він мав би платити за якубудь поміч цінною своїх рідних земель, чи теж їхніх багатств. Українське питання займає надто важливе місце в політичній концепції Европи, щоб до нього в такий спосіб підходити.

Стоячи на сторожі цілости інтересів української нації, ми не можемо вважати за її приятелів тих, що то ціллю їхньої політики є окупація, чи експльоатація українських земель, чи теж одно й друге. Ми раді будемо тим, що в своїй політиці приймуть рішення, що існування самостійної української держави, в повних її етнографічних границях, є необхідним чинником для устабілізування міжнародніх відносин в Европі, а то й у цілім світі.

Ми надіємося на співпрацю з боку українських публіцистичних кол та української преси, як теж з боку сьогодні вже численних рядів прихильників української справи.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

БЕТЛЕГЕМ, ПА.

З роковин на визвольну боротьбу.

Дня 16. жовтня ц. р. наш громадянин І. Малицький святкував 50 роковини свого життя. З цеї нагоди діти справили йому маленьку гостину і серед веселої забави гості не забули і про рідний край. На заклик Тараса Завацького зложили $8 на визвольну боротьбу. Жертвували по $1: Т. Завацький, Завацька, Д. Камінський, Т. Камінська, Г. Карпяк, Анна Карпяк, І. Малицький, А. Малицька. Гроші вислано через Обеднання на призначену ціль.

Тарас Завацький.

—o—

ПІТСБУРГ, ПА.

З ювилею на визвольну боротьбу.

З нагоди 30-літнього ювилею подружого життя гром. Петра і Юлії Пастернак, в Шарон, Па., переведено збірку на бойовий фонд, яка принесла $8. Зложили по $1: П. Пастернак, Юлія Пастернак, І. Різник; по 50 ц.: Марія Різник, В. Пастернак, П. Боднар, Ксеня Попович, О. Іванишин, Т. Климашко, А. Лобур, Н. Владів, О. Попів; по 25 ц.: Ольга Пастернак і Н. Тимочко. Гроші переслано через Обеднання на призначену ціль.

І. Сорока.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Повідомляємо, що заходом Управи Українського Червоного Хреста О.Д.В.У. в Ню Йорку

:——:——: відбудеться :——:——:

АКАДЕМІЯ В ЧЕСТЬ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
В МІСЯЦІ КВІТНІ (APRIL) 1938 РОКУ
З НАГОДИ 25-ЛІТНЬОЇ РІЧНИЦІ ЇЇ СМЕРТИ
В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,
217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK CITY

Всі відділи Червоного Хреста, Жіночі Товариства та Сестрицтва, просимо приступити до співпраці.

ПЕРШІ ЗБОРИ В ТІЙ ЦІЛИ ВІДБУДУТЬСЯ
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 5-ГО ГРУНЯ (DECEMBER) 1937 Р.

в Українськім Народнім Домі, при 6-тій вул. в Ню Йорку в годині 3-тій пополудні. — Дохід з АКАДЕМІЇ буде призначений на санаторію-захист для політичних вязнів і збігців. 250

Управа У. Ч. Х., О.Д.В.У.

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

ОТСИМ АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ" ПОВІДОМЛЯЄ УСІХ ТИХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬ У „СВОБОДІ" РІЖНІ СВОЇ ІМПРЕЗИ, ЩО „СВОБОДА" НЕ МОЖЕ ПОМІЩУВАТИ В ОГОЛОШЕННЯХ НІЯКОЇ ЗГАДКИ ПРО ЯКІНЕБУДЬ „ВИГРАВКИ", БО ЦЕ ПРОТИЗАКОННЕ.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ".

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ВІДКІЛЯ ПОХОДЯТЬ БОРОТЬБИ БИКІВ

Мало відомо є, що кріваций спорт, боротьби биків, не є еспанським винаходом, як загально думають. Еспанці, почавши від середньовічних часів до сьогодні, одинокий в Европі нарід, що любуєть в цьому спорті; та перший цим спортом у старинних часах займався інший нарід.

Історики ствердили, що на грецькому острові Креті, надовго перед Христом, уладжували боротьби биків. Мешканці Крети у старовину відомі були далеко й широко як хоробрі, безбоязні борці проти розюшених биків. Знатні греки приїздили навіть із Атен і Спарти, щоби подивитися на таку боротьбу биків.

Та і в грецькій мітольоґії подибуємо сліди боротьби з биками. Легенда про Мінотаврового бика, який розшарпував людей, основується на боротьбі з биками. Коли кретійці воювали з атенцями, полонених атенців кидали на арену, щоби боролися з виголоднілими та розюшеними биками. Коли полонений переміг, міг вернутися до Атен. Коли бик переміг, кретійці покійному борцеві віддавали посмертні почести, як найбільшому героєві.

На Креті багато юнаків, кремезних і спортово вихованих, були професійними борцями проти биків. Коли осягнули славнішу перемогу на арені, нарід прославляв їх як народніх героїв.

Позичка.

— Любий друже, чи не міг би ти позичити мені пятьдесять долярів? Я просив Жовтка, щоб мені позичив, а він, поганець, хоче три доляри проценту за місяць...

— Маєш тут три доляри, принеси тих пятьдесять долярів від Жовтка!

ТАРЗАН І БОГИНЯ МАЇВ.

(147)

Побачивши, що хтось на шнурку викрадає зелену богиню, Тарзанові блиснула до голови знаменита гадка. Він знав, що ці маянські потвори мали величезне привязання до богині. Тому він закликав на Дарнота і вказав йому своїм поглядом на богиню. Притім він додав: „Скажи це їм; це відверне їх увагу від нас". Дарно в одній хвилі підняв крик.

Вказуючи рукою на богиню, він старався звернути на неї увагу маянців. Це йому вповні вдалося. Бо, побачивши, що щось таємниче діється з їх богинею, вони зовсім забули за Тарзана. Навіть Тогацаль забув про нього. Вказуючи рукою, він закликав маянців, щоби поспішали на дах. Тимчасом Дарно, піднявши шилет, почав нишком розтинати шнури, що звязували Тарзана.

У кількох секундах Тарзан був вільний. Але коли він зіскочив з лавки, Тогацаль іще раз обернувся до нього і запримітив цілу сцену. Він повернувся назад і, піднявши дручка, хотів ним ударити Тарзана. Але Тарзан легко ухилився від удару й одною рукою зловив дрючок. Шарпнувши ним сильно, він вирвав дрючок з рук Тогацаля.

На крик Тогацаля почали маянці знов повертатись. Але Тарзан тепер не жартував. Він валив дрючком направо й наліво. В першій мірі від його могутнього удару повалився таки сам жорстокий чарівник, Тогацаль. За ним пішов другий, третій... Вони клалися мов снопи, але на їх місце появлялися все свіжі. Тарзан бачив, що не дасть собі з усіми ради.